

Správa o činnosti HMF v roku 2023

A. Riadenie organizácie, organizačné a personálne zabezpečenie

Hradné múzeum vo Filákově (HMF) vzniklo v roku 2007. Je príspevkovou organizáciou, ktorá je svojim rozpočtom napojená na rozpočet mesta Filákovo od začiatku r. 2008. HMF s oddeleniami: Mestské vlastivedné múzeum vo Filákově, Mestská knižnica vo Filákově a Novohradské turisticko-informačné centrum, spravuje aj areál Filákovského hradu s protiletetskými úkrytmi v hradnom vrchu. HMF zabezpečuje správu 2,6 hektárového územia v centre mesta, budov troch komplexov a podzemnej chodby s celkovou rozlohou vyše 2.200 metrov štvorcových.

Hlavná činnosť HMF sa člení na dve oblasti:

1. Hospodársko-správna činnosť zabezpečovaná pre všetky oddelenia riaditeľstvom HMF
2. Odborné činnosti zabezpečované tromi oddeleniami:
 - a, múzejná činnosť, ochrana kultúrneho dedičstva a výskumná činnosť – Hradné múzeum a Mestské vlastivedné múzeum
 - b, knižničná činnosť – Mestská knižnica
 - c, poskytovanie turisticko-informačných služieb – Novohradské turisticko-informačné centrum

Na svoju činnosť môže HMF používať aj zisk z podnikateľskej činnosti po zdanení v rozsahu oprávnenia schváleného zriaďovateľom (malá predajňa suvenírov na hrade a v NTIC).

Najvyšší evidovaný počet úväzkov v roku 2023 bol 10,1 a zamestnancov 11 vo fyzických osobách, väčšina v kumulovaných funkciách.

Múzejná činnosť		Knižničná činnosť		Turisticko-informačné služby		Hospodársko-správna činnosť	
Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb
5,1*	5	0,5**	1	1***	2	3,5****	3

* Do počtu múzejných zamestnancov sa zarátali riaditeľka – archeologička (1), archeologička (1), historik (1), dokumentátor (0,6), lektorka (1), kurátor umelec. zbier. (0,5) .

** Jedna zamestnankyňa bola na celý úväzok (K. Nagyová), ktorá dňom 8.5.2023 odišla do dôchodku, pracovný pomer bol rozviazaný dňa 9.6.2023; jej pracovné miesto nebolo obsadené novým zamestnancom. Od 1.5.2022 bol na zabezpečenie chodu knižnice zadelený do knižnice pracovník M. Mesiarik – správca objektov (0,5 úv.) + múzejný pedagóg, lektor a knihovník (0,5 úväzok).

*** Jedna zamestnankyňa pracuje na polovičný úväzok – ako referent cestovného ruchu (D. Pócsaová). Ďalšia zamestnankyňa Mgr. D. Kováčová – preradená 01.05.2022 (polovičný úväzok) na obdobie zastupovania kolegyne počas materskej a rodičovskej dovolenky.

**** Do počtu sú zarátaní – účtovníčka a mzdárka (1), upratovačka (1), správca budov (0,5), ekonómka (1)-/Ing. V. Budaiová od 28.11.2023 zastáva funkciu ekonómky múzea/.

V roku 2023 boli prijatí traja pracovníci na dohodu o vykonaní práce, a to:

- kurič Albert Attila na vykurovaciú sezónu (01.01.2023 - 30.4.2023 a 01.10.2023 - 31.2.2023),
- Szókiš Ján – ako sprievodca, na výpomoc na hrade (08.07.2023 – 28.08.2023)
- Jeney Tomáš – ako animátor na výpomoc počas akcie Európsky týždeň mobility – v rámci víkendu 16.9. a 17.9.2023

Personálne obsadenie Hradného múzea v roku 2023: 11 zamestnancov:

- ekonómka (1,0 PÚ) – do 27.11.2023 zastupujúca riaditeľka
- riaditeľka múzea, archeologička (1,0 PÚ) – dňa 28.11.2023 sa vrátila z RD
- účtovníčka a mzdová účtovníčka (1,0 PÚ)
- archeologička (1,0 PÚ)
- historik (1,0 PÚ)
- referentka CR (0,5 PÚ)
- dokumentátor a od 01.12.2020 aj zástupca štatutára (0,6 PÚ)
- správca objektov (0,5 PÚ), múzejný pedagóg, lektor, knihovník (0,5 PÚ)
- pokladníčka, lektorka, správca registratúry (1,0 PÚ)
- upratovačka (1,0 PÚ)
- knihovníčka (1,0 PÚ), dňa 9.6.2023 – ukončenie pracovného pomeru (odchod do starobného dôchodku)

- knihovnička (0,5 PÚ), kurátorka umeleckej zbierky, kurátorka druhostupňovej evidencie zbierkových predmetov v CEMUZ (0,5 PÚ) – preradenie do NTIC od 01.05.2022 na pozíciu referent CR
- sprievodca na hrade (1,0 PÚ) – od 15.03.2023 – 15.11.2023
- sprievodca na hrade (1,0 PÚ) – od 15.03.2023 – 15.11.2023

V roku 2023 došlo v inštitúcii k nasledovným personálnym zmenám:

- odchod do starobného dôchodku a rozviazanie pracovného pomeru p. K. Nagyovej – dňa 9.6.2023
- Mgr. Viktória Tittonová, PhD., riaditeľka múzea sa vrátila z rodičovskej dovolenky dňa 28.11.2023

B. Múzejná činnosť, ochrana kultúrneho dedičstva a výskumná činnosť – Hradné múzeum a Mestské vlastivedné múzeum

I. Ochrana zverených budov

V roku 2023 zabezpečilo HMF:

- v mesiacoch február a marec opravu navlhnutej steny v galérii MVMa – odstránenie starej omietky, injektáž, nová omietka, vymaľovanie priestorov
- revíziu a opravu elektronického zabezpečovacieho systému (alarmu) v budove NTIC, v MVM a v MK
- opravu dverí na budove Vigada – skladové priestory (otvorenie zaseknutých dverí, montáž dverovej prevodovky s kľučkou, údržba dverného krídla).

II. Ochrana zbierkového fondu

Hradné múzeum vo Fiľakove naďalej nemá vlastnú konzervátorskú resp. reštaurátorskú dielňu a inštitúcia nemala ani možnosť zamestnávať odborníka s patričným vzdelaním. Tieto úlohy zabezpečuje HMF dodávateľsky. V roku 2023 sa z finančných prostriedkov získaných z FPU v roku 2022 zabezpečilo zreštaurovanie jednej lavice s prelamaným operadlom z obce Závada. Dodávateľským spôsobom sa vykonalo konzervovanie archeologických nálezov (kovové predmety, zbrane, nástroje a náradie) v počte 15 ks.

Vybavenosť priestorov HMF elektronickým protipožiarnym systémom (EPS), elektronickým zabezpečovacím systémom (EZS) a kamerovým monitorovacím systémom (KMS) v r. 2023:

	Plocha [m ²]: Stav 2017	EPS:	EZS:	KMS
Expozičné priestory:	518,00	čiastočne	čiastočne	čiastočne
Výstavné priestory:	312,69	čiastočne	áno	čiastočne
Depozitárne priestory:	152,50	nie	áno	nie
Pracovne:	79,49	nie	áno	nie
Iné priestory:	315,45	nie	čiastočne	čiastočne
Spolu:	1378,13			

III. Akvizičná činnosť (nadobúdanie zbierkových predmetov), odborná evidencia, revízia zbierkového fondu

Komisia pre tvorbu zbierok HMF v tomto roku zasadala 13.12.2023 a v rámci akvizičnej činnosti odsúhlasila nadobudnutie zaujímavých a hodnotných predmetov. Medzi nimi olejomalbu niekdajšieho fiľakovského hradného kapitána zo 17. storočia, Štefana Koháryho II., ktorú má múzeum zakúpiť v prípade úspešnosti projektu podaného v roku 2024. Podobne hodnotné sú aj archeologické nálezy z fiľakovského podhradia v počte 134 ks, ktoré sú datované na obd. 16. - 17. storočia. Pochádzajú zo záchranného archeologického výskumu múzea realizovaného v r. 2018. Medzi nálezmi sa nachádza keramika, strieborné mince, fajky, olovené plomby, strieborné, pozlátené a bronzové šperky, ozdoby a kovania, kostené obloženia zbraní a i. zaujímavosti. Raritným nálezom je depot strieborných a zlatých mincí zo 16. stor. nájdený v interiéri kostola v Holiši (okres LC), ktorý taktiež pochádza z vlastného záchranného archeologického výskumu múzea. V roku 2024 sa podal projekt na ich odborné ošetrovanie (konzervovanie). Z výroby fiľakovského priemyselného závodu Füleki Iparművek pochádza ďalšia zaujímavosť - cvičná puška 35M, vyrobená počas obdobia 2. svetovej vojny pre členov mládežníckeho hnutia Levente.

Vďaka dvom úspešným projektom podaným v roku 2023 do FPU do programu: 4.2.2 – Akvizícia múzeí inštitúcia získala financie na nákup dvoch súborov zbierkových predmetov (koncom roka), a to:

1/ **výrobky fiľakovskej fabriky**, napr. rôzne smaltované nádoby s ručne maľovanými motívami, ďalej drevené fiľakovské hračky, skladacie drevené detské stoličky a stolík, kachle typu Meidinger so smaltovaným plášťom, predmety k rôznym príležitostiam a veci zhotovené mimo oficiálneho výrobného procesu, ďalej výrobky s exotickým motívom (napr. motív černoška s džbánmi, papagáj), ako aj katalógy výrobkov a návody na obsluhu jednotlivých druhov kachlí.

2/ **sklárske výrobky získané z domácností okolia Fiľakova**, napr. rôzne sklenené banky, liturgické džbány, fľaše s rôznym využitím (na pálenku, víno), karafy na víno, pálenku alebo likér, ďalej lekárenské fľaštičky, mliečniky, poháre rôzneho druhu s rôznymi motívami, zaváraninové fľaše vyrobené v sklárni Katarínska Huta v 19. a 20. storočí (niektoré z nich pochádzajú z pozostalosti rodiny Gyífkó). Kúpne zmluvy na nákup uvedených predmetov sa uzatvoria až v roku 2024 a v tomto roku budú zaradené aj do zbierkového fondu.

Zbierkový fond múzea v súčasnosti pozostáva z 10 606 ks predmetov s 3 358-mi prírastkovými číslami. Ďalšia časť zbierok prevzatých od právneho predchodcu inštitúcie, Mestského vlastivedného múzea, je stále vedená v Registračnej knihe HMF.

	Prírastky spolu:		Kúpa:		Dar:		Vlastný výskum:		Prevod:	
Odbor:	prír. č.:	ks	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	Prír. č.:	ks:
Archeológia	237	274					237	274		
História										
Etnografia										
Dejiny umenia										
Spoločenské vedy spolu	237	274					237	274		
Zoológia										
Prírodné vedy spolu										
PRÍRASTKY SPOLU:	237	274					237	274		

S katalogizáciou zbierkových predmetov pracujú zamestnanci s kumulovanými pracovnými funkciami, tým pádom nepracujú pravidelne s druhostupňovou evidenciou, resp. so zbierkovými predmetmi. Okrem zaevidovania nových záznamov do dokumentačného systému sa kontrolujú a aktualizujú aj staršie údaje. Po každoročnom zasadnutí akvizičnej komisie sú nové zbierkové predmety na prvom stupni predbežne zaevidované v Google Sheet tabuľke, z ktorej sa údaje priebežne importujú do systému CEMUZ. V dokumentačnom systéme ESEZ bolo v prvostupňovej evidencii spracovaných 274 ks zbierkových predmetov s 237 prírastkovými číslami, čiže ku koncu roka boli prvostupňovo zaevidované všetky nadobudnuté zbierkové predmety. Odborne skatalogizovaných (2. stupňová evidencia) bolo v tomto roku 156 ks zbierkových predmetov so 129 evidenčnými číslami z odboru archeológia, história, etnografia a dejiny umenia. Z 3116 záznamov evidencie druhého stupňa je do systému CEMUZ nahraných 2891 položiek (92,78 %) s obrázkami.

Celkový počet kníh v elektronicky evidovanej **odbornej knižnici HMF** vedenej v programe KOHA bol ku koncu roka: 4 454 ks. Tieto knihy sa v r. 2015 presunuli do MK, kde sú návštevníkom prístupné len prezenčne. Nové odborné knihy (10 ks v r. 2023) sa naďalej označujú zvláštnym čiarovým kódom, aby sa odlišili od oddelenia odborných kníh knižničného fondu Mestskej knižnice. Informácie o knižnici sú on-line prístupné cez internetovú stránku Slovenskej národnej knižnice a zároveň aj webovej stránky HMF.

IV. Expozičná a výstavná činnosť, pohyb zbierok

V Bebekovej veži má HMF sprístupnené dve stále expozície: archeologicko-historickú s názvom "Stáročia Filákovského hradu" a paleontologickú s názvom „Pamiatky skamenelého života v okolí Filákova“. Tretia expozícia s názvom "Filákov/Füle 1938 – 1945" je zriadená v jednom z protiletckých úkrytov pod hradným kopcom. V zrekonštruovanom vínnom domčeku sa nachádza expozícia s názvom „Remeselníctvo vo Filákove v stredoveku a v ranom novoveku“ a v bašte na dolnom nádvorí sa nachádza inštalácia informačných tabúl o kultúrnych pamiatkach okolia.

V Mestskom vlastivednom múzeu čaká návštevníkov naďalej expozícia s názvom „Od filákovskej palmy k svetoznámemu kohútovi“. V roku 2023 sa v budovách HMF inštalovalo 7 výstav, v zahraničí 1 výstava.

Expozície HMF v roku 2023:

Názov expozície	Adresa	Rok	Druh	Úpravy	Katalóg
Stáročia Fiľakovského hradu	Fiľakovský hrad, Podhradská ul. 14, 986 01 Fiľakovo	2008	Spoločenskovedná	2017	Nie
Pamiatky skamenelého života v okolí Fiľakova	Fiľakovský hrad, Podhradská ul. 14, 986 01 Fiľakovo	2011	Prírodovedná	2017	Nie
Od fiľakovskej palmy k svetoznámemu kohútovi	MVM, Hlavná ul. ul. 14, 986 01 Fiľakovo	2014	Spoločenskovedná	-	Nie
Fiľakovo/Fülek 1938 - 1945	Fiľakovský hrad, Podhradská ul. 14, 986 01 Fiľakovo	2018	Spoločenskovedná	-	Nie
Remeselníctvo vo Fiľakove v stredoveku a v ranom novoveku	Fiľakovský hrad, Podhradská ul. 14, 986 01 Fiľakovo	2020	Spoločenskovedná	-	Nie

Výstavy HMF v roku 2023:

	Názov výstavy:	Autori:	Miesto inštalácie:	Trvanie:	Pôvodnosť:	Odbor:	Plocha:
1.	História na plagáte, plagát v histórii	Harmanovský, Illés G., Mesiarik	Hrad – Bebekova veža, 5. podlažie	14.03.2023 – 30.04.2023	prevzatá	spoločenskoved.	116
2.	XXII. Medzinárodný fotosalón maďarských fotografů	Teodor Nagy	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Fiľakovo	24.03.2023 – 23.04.2023	repríza	spoločenskoved.	47
3.	„Lásza kedves öcsém – zo Slováka všeko vystane, ešte aj magyar költő“	Illés G.	Hrad – Bebekova veža, 5. podlažie	13.05.2023 – 15.11.2023	vlastná	spoločenskoved.	116
4.	Krajiny svetla	Kamil Jurašek	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Fiľakovo	13.05.2023 – 09.06.2023	vlastná	spoločenskoved.	47

5.	Etudy z dreva	M. Harmanovský M. Mesiarik	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Fiľakovo	16.06.2023 – 30.07.2023	prevzatá	spoločenskoved.	116
6.	Balázs Alfréd	Balázs Alfréd	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Fiľakovo	11.08.2023 – 20.10.2023	vlastná	spoločenskoved.	47
7.	Jutka Rona – Maďarskí Cigáni – Svedectvo preživších	Gábor Illés	Galéria Mestského vlastivedného múzea, Fiľakovo	03.11.2023 – 31.01.2024	prevzatá	spoločenskoved.	47
SPOLU: 7 výstav							

Výstavy, kde sa zapožičali exponáty/fotografie HMF v roku 2023:

	Názov výstavy:	Autori:	Miesto inštalácie:	Trvanie:	Pôvodnosť:	Odbor:	Plocha:
1.	Maďarskí rómski hudobníci a kapely	Gábor Illés	Univerzita Pécs	29.4.2023 – 31.5.2023	vlastná	spoločenskoved.	
SPOLU: 1 výstava							

Výstavný program múzea bol zameraný na rôzne oblasti múzejnej práce od histórie, cez národopis a prírodopis, výtvarné umenie až k súčasnému umeniu. V MVM sa v roku 2023 z plánovaných výstav uskutočnili všetky, t.j. päť. V marci sa otvárala putovná výstava Svetového združenia maďarských fotografov. V rámci podujatia Noc múzeí a galérií bola vernisáž výstavy prešovského maliara a grafika Kamila Juraška s názvom „Krajiny svetla“. V júni sa uskutočnila v spolupráci s Lesníckym a drevárskym múzeom vo Zvolene výstava drevených hračiek, doplnená o drevené šperky s názvom: Etudy z dreva. V rámci Palóckych dní a Dní mesta Fiľakovo sa otvorila jubilejná výstava z tvorby akademického maliara

Alfréda Balázsa. Na konci roka sa sprístupnila výstava holandskej fotografky maďarského pôvodu Jutky Rona s názvom „Maďarskí Cigáni – Svedectvo preživších“.

Na hrade sa v roku 2023 sa zrealizovali dve výstavy. Z príležitosti otvorenia turistickej sezóny na hrade to bola výstava „História na plagáte, plagát v histórii“, kde mohli návštevníci vidieť plagáty a ilustrácie plagátov, ktoré sa v novodobej histórii používali na reklamné, mienkotvorné, protivojnové, ale aj propagandistické účely. V rámci Noci múzeí a galérií bola vernisáž výstavy „Lássa, kedves öcsém – zo Slováka všetko vystane, ešte aj magyar költő“, ktorá bola súčasťou reťazca výstav k 200. výročiu narodenia básnika Sándora Petőfiho a trvala do konca turistickej sezóny.

V rámci výstavnej činnosti HMF otvorilo z archívnych fotografií výstavu s názvom „Filákovskí rómski hudobníci a kapely“ na katedre romológie a pedagogiky pécskej univerzity (Pécsi Tudományegyetem).

HMF spolupracovalo v súvislosti s realizáciou výstav s nasledovnými subjektmi zo SR a zahraničia: Novohradské múzeum a galéria Lučenec, Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobota, Svetové združenie maďarských fotografov, Kamil Jurašek, Balázs Alfréd, Jutka Rona, Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene, Múzeum Slovenských národných rád SNM Myjava, Univerzita Pécs, MNM Palócke múzeum, Balážske Ďarmoty (Balassagyarmat, HU), MNM Kaštieľne múzeum Forgách-Litphay, Sečany (Szécsény, HU).

Celková návštevnosť hradu a stálych expozícií za posledných päť rokov:

	2019	2020	2021	2022	2023
Fil. hrad a expozícia	31.467	13.775	17.310	27.970	27.747
Expozícia a výstavy MVM	2803	770	817	2.106	1.396
Hrad a Mestské múzeum	34.270	14.545	18.127	30.076	29.143

Vývoj návštevnosti a výnosu zo sprístupňovania hradu za posledných päť rokov:

	2019	2020	2021	2022	2023
Celková návštevnosť hradu	31.467	13.775	17.310	27.970	27.747
Platiaci návštevníci	23.645	12.299	12.371	21.883	22.127
Výnos	66.894	33.466	38.924	57.865	79.526

Hradné múzeum vo Fiľakove /HMF/ v roku 2023 Hrad Fiľakovo otvorilo pre verejnosť 15.03.2023. Celková návštevnosť na hrade bola v roku 2023 27.747 ľudí, môžeme povedať, že sa pohybovala na úrovni roka 2022. V porovnaní s rokom 2022 tržby zo vstupného narástli o 21.661,00 Eur, t.j. o 37,43 %. Počet platiacich návštevníkov v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 vzrástol o 244 osôb (čo je minimálny nárast, v roku 2023 už školy nemali nové Karty priateľov hradu – MKSR zrušilo program Kultúrnych poukazov). Celkový počet návštevníkov v Mestskom vlastivednom múzeu (MVM) v roku 2023 poklesol o 710 osôb oproti roku 2022. Celkový počet neplatiacich návštevníkov bol na hrade a v Mestskom vlastivednom múzeu: 6.529 osôb. Do tohto počtu sú zarátaní všetci návštevníci do 6 rokov a nad 70 rokov (podľa platného cenníka), hostia mesta (delegácie). Návštevnosť inštitúcie ovplyvnilo aj zrealizovanie tradičných podujatí, ako Noc múzeí a galérií, Fiľakovské hradné hry, ale aj iné akcie.

V tomto roku sa začiatkom sezóny menil cenník služieb na hrade, zvýšili ceny za vstupenky na hrad, platby za komerčné fotografovanie, ceny za Kartu priateľov hradu a iné. Nárast tržieb zo vstupného bol spôsobený hlavne zvýšením cien vstupeniek.

Kvôli skvalitneniu služieb pre návštevníkov sa od mája 2023 zaviedol do pokladne hradu POS terminál, návštevníci tak mali možnosť za vstupenky platiť kartou.

Vedecko-výskumná, metodická, prednášková a edičná činnosť

V r. 2023 riešilo HMF niekoľko vedecko-výskumných úloh:

Názov úlohy:	Riešitelia:	Trvanie:	Odbor:	Výstup:
Archeologický výskum na území NKP „Hrad“ Šomoška – Múr hradbový I.“	V. Tittonová, B.Vozárová	12.09.2022- 04.08.2023	archeológia	VD
Archeologický výskum na stavbe – „Pozemky s parc. č. KN-C 55/9, 55/6 a 55/8“, Kováčovce	V. Tittonová,B. Vozárová	20.03.2023- 05.05.2023	archeológia	VD
Archeologický výskum na území NKP - „Reformovaný kostol a zvonica“, Žip	V. Tittonová, B.Vozárová	13.04.2023 - 10.05.2023	archeológia	VD

Archeologický výskum na stavbe - „Rodinný dom“, Divín	V. Tittonová, B. Vozárová	20.07.2023 - 12.09.2023	archeológia	VD
Archeologický výskum na stavbe - NKP Rímskokatolícky „kostol“ Narodenia Panny Márie (1. etapa)	B. Vozárová, V. Tittonová	22.08.2023 - 13.11.2023	archeológia	Odborná prednáška v r. 2024
Archeologický výskum na stavbe - „Inštalácia interaktívnych nástienok a pergoly“	B. Vozárová, V. Tittonová	11.09.2023 - 14.09.2023	archeológia	VD

Vedecko-výskumná činnosť bola v roku 2023 zameraná najmä na archeologickú výskumnú činnosť. Prvý výskum spočíval v dokončení a uzavretí predstihového výskumu na hrade Šomoška v katastri obce Šiatorská Bukovinka. Boli tu realizované práce pri severnom múre severného paláca spojené so statickým zabezpečením poškodených a ohrozených častí deštruovaného muriva tohto pamiatkového objektu. Okrem veľkého množstva archeologických nálezov (prevažne fragmentov keramiky a hlinených fajok) sa v sonde podarilo zachytiť aj pôvodnú časť severného múru severného paláca s okenným otvorom. V zásype sondy boli zamiešané aj dve mince z arpádovského obdobia, čo dokladá využívanie tejto strategicky výhodnej polohy ešte pred výstavbou kamenného hradu. Ďalší archeologický výskum zahájený v marci bol realizovaný na parcelách pri víkendovom domčeku v Kováčovciach. Výskum bol vyvolaný náhodným nálezom depotu novovekých zbraní (hlavne mečov a hlavných pušiek) objavených pri čistení pozemku. Po vyhlbení zisťovacej sondy však žiadne ďalšie archeologické nálezy, či kontexty evidované neboli. V apríli sa realizoval záchranný výskum v exteriéri Reformovaného kostola v obci Žíp spojený s jeho statickým zabezpečením. Archeologické práce prebiehali paralelne so stavebnými prácami spočívajúcimi vo vyhlbovaní statických sond. Výskumom sa zdokumentovali dva hroby a veľké množstvo porušených antropologických zvyškov v sekundárnej polohe, čím sa získali primárne doklady o existencii čiastočne už porušeného príkostolného cintorína. Z rozsahu výkopových prác však nebolo možné presnejšie určiť či k jeho porušeniu došlo v období výstavby gotického kostolíka, t. j. niekedy v priebehu druhej pol. 14. až začiatkom 15. stor., alebo pri prístavbe oporných pilierov k nárožiam lode súčasného gotického kostola, o ktorej nemáme bližšie časové informácie. V letných mesiacoch prebehli dva záchranné

archeologické výskumy: pri stavbe rodinného domu v blízkosti hradu Divín a pri výstavbe informačných tabúl a prístrešku vo dvore Maďarského domu pod Filákovským hradom. Výskumy boli ukončené v oboch prípadoch bez zaujímavejších archeologických nálezov. Posledný tohtoročný výskum ukončený v novembri 2023 prebiehal v interiéri NKP Rímskokatolíckeho kostola v Holiši. Výskumom sa tu zachytila architektúra z rôznych stavebných fáz tejto sakrálnej stavby (murivo z predrománskeho? a románskeho obdobia, zvyšky neskororenesančnej, resp. včasnobarokovej nosnej konštrukcie empory, barokovej oltárnej menzy a murovanej kamennej krypty). Z hmotných nálezov treba vyzdvihnúť vzácny poklad - depot 139 ks zlatých a strieborných mincí pochádzajúcich zo 16. stor. Depot bol zrejme ukrytý niekedy v priebehu roka 1564 (najneskorší rok razby v súbore) pod vtedajšiu podlahu holišského kostola. Ide o búrlivé obdobie keď bola Holiša, rovnako ako územie celého Novohradu, okupovaná Turkami, ktorí obsadili aj Filákovský hrad a zriadili si v ňom hlavné sídlo rovnomenného sandžaku.

V tomto roku sa výsledky výskumov z roku 2023 neprezentovali ani formou prednášok, ale ani publikovaním príspevkov a článkov. V rámci publikačnej činnosti bol v roku 2023 uverejnený v odbornej publikácii Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku v roku 2017 (AVANS) článok „Výsledky výskumu na hrade Filákov“ (z archeologického výskumu za rok 2017), ktorého autorom bol R. Malček a spoluautormi V. Tittonová a B. Vozárová. Ďalší článok bol uverejnený v Deviatom ročníku Zborníka zo Stretnutia priateľov histórie Novohradu, ktorý napísala riaditeľka múzea Mgr. Viktória Tittonová, PhD: Najstaršie dejiny obce Prša vo svetle archeologických nálezov.

Prednášková činnosť bola zameraná hlavne na spoločenskovednú oblasť. V súvislosti s výstavou „Maďarskí rímski hudobníci a kapely“ bola na Univerzite v Pécsi pre študentov, pedagógov a záujemcov prednesená prednáška na danú tému pracovníkom múzea Gáborom Illésom. Ďalšie dve prednášky boli sa uskutočnili k výstave „Lássa, kedves öcsém – zo Slováka všetko vystane, ešte aj magyar költő“ pod názvom Slovenské aspekty pôsobenia Sándora Petőfiho, jeho miesto v slovenskom povedomí a jeho návšteva vo Filákov. Jedna prednáška odznela na konferencii riaditeľov maďarských múzeí vo Vyšehrade a druhá prednáška na túto tému na záverečnej konferencii k cezhraničnému projektu: Petőfi 200, ktorá sa konala v Gemersko-malohontskom múzeu v Rimavskej Sobote. Výstava bola súčasťou reťazca výstav Po stopách Petőfiho v Gemerí a v Novohrade v piatich múzeách: MNM Palócke múzeum, Balážske Ďarmoty (Balassagyarmat, HU), MNM Kaštielne múzeum

Forgách-Litphay, Sečany (Szécsény, HU), Novohradské múzeum a galéria, Lučenec (SK), Gemersko-malohontské múzeum, Rimavská Sobota (SK) a Hradné múzeum vo Fiľakove (SK).

Inštitúcia poskytla odbornú pomoc študentom i odborníkom, priebežne prebiehali odborné konzultácie: k seminárnym, bakalárskym prácam, k diplomovým prácam a k individuálnym výskumom (3 osoby). V tomto roku bol umožnený odborný výcvik 1 študentovi z Katedry cestovného ruchu EU v BA.

Pracovníci múzea sa zúčastnili v októbri 2023 Festivalu múzeí, ktorý tohto roku organizovalo Východoslovenské múzeum v Košiciach.

V r. 2023 HMF nevydalo odbornú publikáciu.

Názov publikácie:	Autor:	Editori:	ISBN:	Odbor:	Séria:
-					

VI. Kultúrno-vzdelávacia činnosť, propagácia, spolupráca a styk s verejnosťou

a, Kultúrne podujatia organizované inštitúciou

V roku 2023 sa podarilo zorganizovať všetky tradičné kultúrne podujatia organizované HMF, a to Noc múzeí a galérií a obľúbené Fiľakovské hradné hry.

1./ Noc múzeí a galérií vo Fiľakove – v tomto roku sa HMF opäť zapojilo do celoeurópskeho podujatia Noc múzeí a galérií 2023 (konal sa už 19. ročník), ktoré sa uskutočnilo 13. mája 2023. Program sa začal v Mestskom vlastivednom múzeu o 18:00 hod. vernisážou výstavy s názvom Krajiny svetla, ktorá predstavila obrazy prešovského maliara a grafika, Kamila Juraška. Autor sa venuje klasickým výtvarným technikám, ktoré kontinuálne rozvíja o svoju originálnu autorskú techniku. Touto špeciálnou metódou je zmena toho istého obrazu v tme na iný, čím vytvára tzv dvojobrazy. Prostredníctvom fosforeskujúcich farieb svietiacich v tme odhaľuje skryté, doteraz neobjavené možnosti výpovede obrazu. V kazemate dolného hradu sa uskutočnila prednáška spojená s projekciou, zameraná na ním aplikovanú výtvarnú techniku. O 19:00 hod. sa konala v Bebekovej veži vernisáž výstavy s názvom “Lásza, kedves öcsém – zo Slováka všeccko vystane, ešte aj magyar költő”, ktorá bola

súčasťou reťazca výstav s názvom Po stopách Petőfiho v Gemeri a Novohrade, usporiadaného pri príležitosti 200. výročia narodenia známeho básnika a bojovníka za slobodu, Sándora Petőfiho. V rámci reťazca sa otvorili výstavy aj v Novohradskom múzeu a galérii v Lučenci, Gemersko-malohontskom múzeu v Rimavskej Sobote, Kaštieľnom múzeu Forgách–Lipthay Maďarského Národného múzea v Sečanoch (Szécsény) a Palóckom múzeu Maďarského Národného múzea v Balážskych Ďarmotách (Balassagyarmat). Výstava prezentovala slovenské korene básnika, jeho vzťahy s predstaviteľmi slovenského národného hnutia v 19. storočí, vzťah k slovenskému národu a svojmu pôvodu, slovenské preklady jeho básní, ako i miesto v slovenskej kultúre a v školstve. Oboznámila záujemcov aj s okolnosťami jeho návštevy vo Fiľakove a priblížila dobové prostredie, ktoré tu v tom čase mohol zažiť. Po otvorení dočasnej výstavy si prítomní mohli pozrieť program: pre deti bol pripravené divadielko s názvom „Smiech je najlepší liek“ z dielne známeho Divadla Zábavka; milovníci hudby si mohli vypočuť koncert miestnej bluesrockovej kapely POKER; atmosféru po zotmení spríjemnila LED šou žonglérov umeleckej skupiny „Tűzfészek Társulat“. Podujatie navštívilo 450 záujemcov.

2./ XXIII. Fiľakovské hradné hry - XXIII. ročník Fiľakovských hradných hier sa konal 2. septembra 2023. Návštevníci sa mohli oboznámiť s každodenným životom, autentickou kultúrou a tradíciami obdobia, kedy hrad zastával významnú vojenskú a strategickú funkciu. Sobotňajšie popoludnie začalo chodúľovým divadelným predstavením pre deti s názvom „Najvyšší remeselníci“. V podaní historickej skupiny Börzsöny Nehézyalogság si mohli záujemcovia pozrieť dobový bosorácky proces a bojové techniky a zbrane. Nasledovalo sokoliarske predvádzanie voľne lietajúcich dravcov s ukázkou ich letových schopností, akrobacií a imitácií útokov. Členovia skupiny Középkori Királyi Kutyások predstavili historické plemená pastierskych a loveckých psov a poskytli zaujímavé informácie o tom, ako ľudia využívali jednotlivé plemená pri love, obrane a pasení domácich zvierat, prípadne na vojenské účely v období stredoveku. Historická skupina Fringia predviedla módnú prehliadku autentických replík odevov z obdobia renesancie a baroku a ukážku zbraní a šermu. Hlavný program bol ukončený koncertom barokovej hudby v nádhernej atmosfére večerného hradu v podaní skupiny VOX Humana. Počas podujatia boli pre deti pripravené rôzne interaktívne programy, rytierska dráha a stredoveký vojenský tábor (Skupina Vir Fortis). Záujemcovia si v rámci tvorivých dielní mohli vyskúšať zakladanie ohňa kresadlom, odlievanie olovených guľiek do strelných zbraní a iné (skupina Defensores). Medzi jednotlivými programami

podujatia obecnosť zabávali historickí zabávači šašo Fjodor a Márton Csepi. Návštevníci podujatia si počas celého dňa mohli pozrieť aj výstavy a expozície Hradného múzea.

Podujatia sa zúčastnilo cca 1011 účastníkov.

b, Spoluorganizátorstvo a spolupráca na príprave podujatí externých organizátorov

HMF bolo spoluorganizátorom týchto podujatí konajúcich sa na hrade a v podhradí: Tábor Geoparku Novohrad-Nógrád, Palócke dni a Dni mesta Filákov, FolkLak.

Hradný areál bol v 3. júna dejiskom XVII. medzinárodnej súťaže v historickej lukostrelbe, ktorú v roku 2023 zorganizovalo občianske združenie Filákovskí vlci.

V júni na Filákovský hrad zavítala v rámci infocesty skupina maďarských novinárov, ktorým sa vykonal výklad k prehliadke hradu, ktorú zorganizovala OO Spoznaj náš kraj, Za horami, za dolami (21.6.2023).

V júli sa v hradnom areáli v rámci podujatia XXVII. ročníka Medzinárodného novohradského folklórneho festivalu uskutočnila Súťaž vo varení kotlíkových špecialít, folklórne vystúpenie zahraničných folklórnych súborov (FS) z Turecka, z Malorky a ľudovej hudby Gömöri Cigányzenekar a Temperament Cimbál Orchestra (organizátor Mestské kultúrne stredisko Filákov).

V auguste v rámci podujatia Lučenecké hodovanie (19.8.2023) klub Veterány EU organizoval vlakovo – autobusový výlet do Kalondy a Šiatorskej Bukovinky. Cestujúci, ktorí si zakúpili lístok do historického autobusu Karosa C 734.40 mohli navštíviť Filákovský hrad a Mestské vlastivedné múzeum.

V septembri Športový klub Novohrad zorganizoval v hradnom areáli II. ročník hradného behu – pre deti prekážkový beh v hradnom areáli a pre dospelých beh na 5 km a 10 km rovinatej trati a NORDIC walking na 5km trati.

Na výzvu Banskobystrického samosprávneho kraja sme sa v tomto roku prvýkrát zapojili do akcie „Európsky týždeň mobility“ a cez víkend 16. a 17. septembra 2023 sme umožnili návštevníkom - chodcom, cyklistom, kolobežkárom alebo tým, ktorí pri ceste za kultúrou využili vlak alebo autobus - polovičnú zľavu zo vstupného na hrad.

V sobotu 14. októbra pod záštitou mesta sa usporiadala brigáda na skrášlenie hradu. Približne 50 dobrovoľníkov – okrem zamestnancov múzea - aj zamestnanci mestského úradu, VPS, dobrovoľní hasiči, mestskí policajti, členovia združenia Oppidum i mladí skauti

odstraňovali pred prichádzajúcou zimou z hradných múrov a z nádvorí náletovú vegetáciu, dreviny a kry.

V hradnom areáli sa formou prenájmu zrealizovali v r. 2023 štyri podujatia: 1 súkromné podujatie – svadba, 3 verejné podujatia – FELVIDÉK FEST – koncert známych maďarských interpretov, Családi piknik/Rodinný piknik s koncertmi, VárLak festival – rockové koncerty.

c, Propagácia

V r. 2023 pokračovalo HMF vo svojich propagačných aktivitách týkajúcich sa hradu (aktuálne informácie o otvorení turistickej sezóny na hrade) a podujatiach v hradnom areáli. Komunikácia s médiami prebiehala osobne i formou tlačových správ pripravovaných pracovníkmi HMF a referentmi NTIC a ich následným rozosielaním širokému okruhu predstaviteľov printových a elektronických médií, i informačných portálov. Osvedčila sa aj spolupráca s tlačovou agentúrou TA SR. Pravidelne sa spolupracuje s tlačovými agentúrami a médiami: **Tlač:** *regionálne noviny* (Filákovské zvesti, Echo Lučenec, Rekus); - *s celoslovenskou pôsobnosťou* (Plus JEDEN DEŇ); **Rozhlas:** Pátria Rádió, Rádio Slovensko, Rádio Regina stred; Kossuth rádió; **Televízia:** STV1-Látószög, Locall, V4 Híradó, MIT (Magyar Interaktív Televízió) a **internetovými médiami:** Ma7, Felvidék, Gömörilap, cas.sk, hirek.sk, ujszo.com, bumm.sk, teraz.sk, parameter.sk, magyarnemzet.hu, hírtv.hu, novohradske.sk, starthirek.hu, budapesthirek.hu, patria24.rtv, tasr.sk, pravda.sk, sobotnik.sk, mynovohrad.sme.sk, atempo.sk, szabadujsag.sk, novinyonline.sk, kultura.hu, hirnavigator.hu, hirstart.hu.

HMF má platenú podstránku na portáli www.muzeum.sk. Vlastná internetová stránka HMF fungujúca v dvoch jazykových mutáciách (www.hradfilakovo.sk a www.fulekivar.sk) vytvára priestor pre všetky štyri organizačné zložky inštitúcie (hrad, mestské múzeum, mestská knižnica, NTIC), sprístupňuje virtuálnu galériu fotografií zozbieraných od obyvateľov, on-line katalóg knižnice, informácie o aktuálnych výstavách, podujatiach a projektoch inštitúcie a informácie o vykonaných archeologických výskumoch múzea – priemerný počet zobrazení stránky HMF za mesiac je 2 794, za rok 2023 bolo na stránke 33 522 otvorení. HMF pokračovalo aj v aktivitách na poli „web2 marketingu“ - inštitúcia má rôzne podstránky na sociálnej sieti Facebook, kde sa pravidelne dvojjazyčne propagujú jej podujatia, v roku 2023 okruh „sledovateľov“ bol 8 200 osôb a príspevky mali dosah na 91

705 používateľov. Plagáty a pozvánky v tlačenej forme sa z ekologického hľadiska a kvôli šetreniu vyrábali v menšom počte (za rok 2023 bolo vyrobených 338 ks plagátov a 50 ks vianočných pozdravov). Počet pozvánok rozoslaných e-mailom (direct mailing) za rok: 3627, počet článkov publikovaných v tlači za rok: 43, TV a rádio: 43, propagácia v elektronických médiách: 134, propagácia na internete mimo vlastnej stránky: 144 príspevkov. V tomto roku sa na propagáciu neprenajímali billboardy, avšak sa využil platený výlep plagátov v mestách Lučenec, Rimavská Sobota a v meste Salgótarján – Led reklama.

Podľa štatistiky Google na základe hodnotenia návštevníkov náš hrad v roku 2023 získal ocenenie „Zlatý špendlík“ a stal sa top hradom v Banskobystrickom kraji.

VII. Granty a dotácie

Na rok 2023 boli vypracované 4 múzejné projekty, ktoré boli úspešné. Celková suma získanej dotácie na podporu múzejnej činnosti predstavuje: **10.627,- €**.

1. „**XXIII. Filákovské hradné hry**“ – dotačný systém Fond na podporu kultúry národnostných menšín (KULTMINOR) – schválená dotácia: **3.500 ,- €**
2. „**XXIII. Filákovské hradné hry**“ - dotácia poskytnutá z finančných prostriedkov BBSK: **2.300,- €**.
3. „**Akvizícia výrobkov filákovskej fabriky**“ – dotačný systém Fond na podporu umenia (FPU) – schválená dotácia **2.654,- €**.
4. „**Akvizícia sklárskych výrobkov získaných z domácností okolia Filákova**“ – dotačný systém Fond na podporu umenia (FPU) – schválená dotácia **2.173,- €**.

C. Knižničná činnosť – Mestská knižnica

I. Organizačné, personálne a technické zabezpečenie knižnice

Mestská knižnica vo Filákovke je organizačnou súčasťou Hradného múzea vo Filákovke od 15.12.2011. Knižnica sídli v budove na Hlavnej ulici č.12. Priemerný evidenčný počet zamestnancov v knižnici – knihovníkov - bol v roku 2023 1,0. V knižnici pracovala jedna knihovníčka so stredoškolským knihovníckym vzdelaním na celý úväzok, ktorá dňom 09.06.2023 ukončila pracovný pomer z dôvodu odchodu do starobného dôchodku. Ďalší pracovník (bez knihovníckeho vzdelania), ktorý bol do mestskej knižnice priradený má

kumulovanú pracovnú činnosť, t.j. polovičný úväzok lektor, knihovník a múzejný pedagóg a polovičný úväzok správca objektov, ktoré sú v správe Hradného múzea.

Od 1.5.2023 sa upravila otváracia doba Mestskej knižnice pre verejnosť na 20 hodín týždenne nasledovne:

Pondelok: 8:00 – 16:00 (obedňajšia prestávka: 12:00 – 12:30)

Utorok: zatvorené

Streda: 8:00 – 16:00 (obedňajšia prestávka: 12:00 – 12:30)

Štvrtok: zatvorené

Piatok: 10:30 – 16:00 (obedňajšia prestávka: 12:00 – 12:30)

So – Ne: zatvorené.

Mestská knižnica vo Filákově je od roku 2012 členom Slovenskej asociácie knižníc.

V priestoroch knižnice sa nachádza čítareň s kapacitou 35 miest, v súčasnosti je v prevádzke aj čítareň pre deti s kapacitou 30 miest (detský kútik) so sedacími vakmi, ktorá slúži na prácu s najmenšími. Všetky priestory knižnice sú mimo pracovného času zamestnancov chránené elektronickým zabezpečovacím systémom.

II. Akvizície a stav knižného fondu

Fond knižnice bol dopĺňaný tak, aby vyhovoval potrebám mladších i starších, slovenských i maďarských čitateľov. Knižnica v roku 2023 získala spolu 578 zv. kníh kúpou aj darom. Finančné prostriedky vynaložené na nákup KF aj s predplatným periodík – 7.433,96 €.

Do polroka sa nakupovali knihy z dotácie získanej z Fondu na podporu umenia /FPU/ na rok 2022 vo výške 2.267,77 Eur, v počte 191 ks a doplnilo sa hlavne oddelenie krásnej a náučnej literatúry pre deti a mládež .

V druhom polroku sa nákup kníh realizoval z dotácie získanej z FPU na rok 2023 a prefinancovalo sa 1 384,67 eur. Nakúpila sa beletria pre dospelých v počte 100 ks kníh.

V tomto roku sa prvýkrát podával projekt do Fondu na podporu kultúry národnostných menšín (KULTMINOR), z ktorého sa zrevitalizoval a doplnil knižničný fond knihami v maďarskom jazyku (kládol sa dôraz na knihy vydané v SR a s podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín). Na nákup kníh sa prefinancovala čiastka 2314,28 eur (dotácia 2200,- Eur, spolufinancovanie 114,28 Eur) Z poskytnutej dotácie sa nakúpilo 222 ks kníh.

Náklady na nákup kníh v roku 2023 predstavovali čiastku 6.036,62 eur.

V tomto roku na základe príkazu zastupujúcej riaditeľky HMF vo Filákově zo dňa 18.1.2022 sa v zmysle zák. č. 126/2015 Z.z. o knižniciach, § 14 ods. 2 písm. a) uskutočnilo vyradovanie knižničných dokumentov z knižničného fondu na základe odporúčenia revíznej komisie:

- z dôvodu opotrebovanosti a neaktuálnosti 357 ks dokumentov v hodnote 14,23 eur (jedná sa o publikácie Poradca, Poradca podnikateľa, Zákony a iné)
- z dôvodu straty a z dôvodu vypožičania a nevrátenia 234 ks dokumentov v hodnote 1.121,17 Eur (ide o nezrevidované dokumenty).

Akvizícia kníh v roku 2023:

Forma získania		Zloženie prírastkov			
Kúpou	Darom	Odborná pre dospelých	Krásna pre dospelých	Odborná pre deti	Krásna pre deti
519	59	86	205	110	177
Spolu: 578 zv.		Spolu: 578 zv.			

Jazykové zloženie prírastkov			
Slovenský jazyk	Maďarský jazyk	Český jazyk	Anglický jazyk
229	349	0	0
Spolu: zv. 578			

Knižnica pre svojich čitateľov objednáva 15 druhov novín a časopisov: Pravda, Sme, Új Szó, Novohradské noviny, Nový čas pre ženy, Slovenka, Týždeň, Vasárnap, Kiskegyed, Krásy Slovenska, Pekné bývanie, Záhradkár, Zdravie, Historická Revue, Pamiatky a múzeá.

Ku koncu roka 2023 tvorilo fond Mestskej knižnice **42 772** výtlačkov. V tomto počte sú započítané aj výtlačky odbornej knižnice Hradného múzea vo Filákově v počte 4 454 ks (do odbornej knižnice pribudlo 10 nových zväzkov - 8 ks darom, 2 ks kúpou). Tie sa ale evidujú pod iným kódovým značením ako ostatné knihy a čitateľom sú sprístupnené len prezenčne.

Zloženie fondu ku koncu roka 2023:

Odborná literatúra pre dospelých čitateľov	16 357
--	--------

Krásna literatúra pre dospelých čitateľov	17 991
Odborná literatúra pre deti	1851
Krásna literatúra pre deti	6573
Neuvedené	0
Spolu	42 772

Od roku 2012 sa fond knižnice spracovával elektronicky v programe KIS MaSK, od roku 2022 sa už využíva program KOHA (vylepšená verzia KIS MaSK). Elektronický online katalóg knižnice je dostupný cez spoločnú internetovú stránku HMF (www.hradfilakovo.sk).

III. Výpožičky a registrovaní používatelia

1. Výpožičky

V roku 2023 knižnica uskutočnila spolu 7 925 výpožičiek, z toho 6 739 absenčných a 1 186 prezenčných.

Z celkového počtu výpožičiek predstavovali: 2023

Odborná literatúra pre dospelých	960
Krásna literatúra pre dospelých	3971
Odborná literatúra pre deti	339
Krásna literatúra pre deti	796
Výpožičky periodík	1859
Výpožičky spolu:	7925
z toho absenčné výpožičky	6739
prezenčné výpožičky	1186

2. Používatelia

V knižnici bolo ku koncu roka 2023 registrovaných 395 čitateľov, z toho 146 čitateľov do 15 rokov. Počet návštevníkov knižnice za rok 2023 je: 2 487 osôb, z toho 605 návštevníkov podujatí.

3. Iné služby knižnice

Mestská knižnica zabezpečuje pre svojich čitateľov aj medziknižničnú výpožičnú službu (MVS). V roku 2023 čitatelia knižnice nemali záujem o túto službu, z iných knižníc sa nepožičali knihy.

Cez projekt Slovenskej národnej knižnice získala MK prístup k databázam EBSCO (<http://search.ebscohost.com/>). Cieľom tohto projektu je pre používateľov zabezpečiť aktuálne vedecké, technické, ekonomické, marketingové a iné odborné informácie prostredníctvom využívania špecializovaných elektronických informačných zdrojov.

Verejný internet v tomto roku návštevníci nevyužívali. Internet je pre členov knižnice prístupný každý deň na hodinu zdarma, pre nečlenov 0,50 eur na pol hodinu. Inštitúcia poskytuje aj kopírovacie služby.

IV. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

V roku 2023 sa v Mestskej knižnici vo Fiľakove uskutočnilo 27 podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 605 záujemcov:

- exkurzie zo ZŠ, čítanie a premietanie rozprávok, literárna hodina : 19 (376 žiakov)
- prezentácie kníh, prednášky, besedy : 8 (229 záujemcov)

Prednášky	0	neboli organizované
Predstavenia kníh, besedy, premietanie filmu, Noc s Andersenom	8	Vo februári sa uskutočnila beseda s františkánskym mníchom Vavricnom Vadkertim v maďarskom jazyku na tému „Egy csuhás tapasztalatai az iszlám világból“ – dvojročná misia v Maroku (1). V apríli nasledovala čitateľská beseda spojená s prezentáciou knihy Tomáša Tinkera Šoltésa „Rytier a básnik“ v slovenskom jazyku (1). V máji sa v priestoroch MsKs uskutočnilo premietanie filmu a beseda s autormi: názov filmu „Smaltovňa Fiľakovo, Kohúti perkelt“ v slovenskom aj maďarskom jazyku (1). V júni bola čitateľská beseda spojená s prezentáciou knihy Jánosa Zolcera „Háború. Miért dúl háború Ukrajnában?“ v maďarskom jazyku (1) a beseda s humanitárnym pracovníkom Antonom Fričom „Chlieb a mier pre Ukrajinu“ v slovenskom jazyku (1). V októbri bola beseda spojená s prezentáciou novej knihy Lajosa Gaála „A cserkészliliom peremvidéki szirmai“ v maďarskom jazyku (1). V tomto roku sa zrealizovalo aj podujatie pre deti Noc s Andersenom v dvoch termínoch, zvlášť pre žiakov slovenských ZŠ a zvlášť pre maďarské

		ZŠ (2). Na všetkých podujatiach sa zúčastnilo spolu 229 záujemcov.
Čítanie rozprávok – poskytovanie informácií o knižnici, o zápise, pohybové hry, literárna hodina	18	- Exkurzia detí z MŠ, ZŠ a gymnázia (8) – poskytnutie informácií o knižnici, o zápise do knižnice a iné užitočné poznatky (slovenské školy 4, maďarské školy 4). - Čítanie rozprávok (10) – pre deti slovenských a maďarských ZŠ a MŠ (SJ – 3, MJ – 7) Spolu sa zúčastnilo 366 žiakov.
Premietanie poučných rozprávok a kreslenie	1	Premietanie poučných filmov na tému učenie (Deti z Komunitného centra) – (1). Počet zúčastnených 10 detí.
Spolu	27	605 účastníkov

V. Stav elektronizácie knižnice

Mestská knižnica evidovala k 31. 12. 2023 spolu 4 osobné PC, z ktorých sú 4 funkčné pripojením na internet (1 pre návštevníkov). V knižnici je dostupné aj pripojenie WiFi pre používateľov. Knižnica pracuje s elektronickým katalógom, ktorý je dostupný na www.hradfilakovo.sk, vstupom do programu KOHA.

VI. Granty a dotácie

V roku 2023 boli vypracované na akvizíciu knižnice 2 projekty, ktoré boli úspešné. Celková suma získanej dotácie na nákup kníh predstavuje: **5.200,- €**.

1./ Fond na podporu umenia:

1. „Akvizícia knižničného fondu Mestskej knižnice vo Filákově s dôrazom na oddelenie beletrie pre dospelých“ – **dotácia 3.000,00 €**.

2./ Fond na podporu kultúry národnostných menšín:

1. „Akvizícia knižničného fondu s dôrazom na diela maďarských spisovateľov žijúcich na Slovensku a na preklady významných diel slovenskej a cudzojazyčnej literatúry do maďarského jazyka“ – **dotácia 2.200,- €**.

VII. Spolupráca

Knižnica úzko spolupracovala so školskými zariadeniami v meste Filákov, nielen pri podujatiach, ale aj pri projektoch.

D. Poskytovanie turisticko-informačných služieb – Novohradské turisticko-informačné centrum

Informácie sú turistom a iným návštevníkom mesta poskytované osobne v kancelárii, telefonicky, cez internet a prostredníctvom médií. NTIC poskytuje informácie o cestovnom ruchu v regióne (zariadenia, podujatia, návštevnosť v meste a na území Novohrad-Nógrád Geoparku), študentom vysokých škôl – konzultácie k seminárnym, bakalárskym, diplomovým prácam a výskumníkom (3 osoby). V tomto roku bol umožnený odborný výcvik 1 študentovi z Katedry cestovného ruchu EU v BA.

V roku 2023 malo NTIC 825 návštevníkov. V tomto roku bolo vyrobených 338 ks plagátov, ktoré sa rozmiestňovali väčšinou na verejných priestranstvách, pozvánky v tlačenej forme neboli vyrobené (pozvánky sa kvôli šetreniu a ochrane životného prostredia netlačili, ale sa zasielali elektronicky), vytlačilo sa cca 50 ks vianočných pozdravov.

I. Marketing a propagácia:

Propagačné články do tlačených publikácií a materiálov:

- príprava článkov do Filákovských zvestí: 14, preklady článkov: 22
- zverejnenie podujatí v mesačníku NOS LC – Rekus: – 8 x (mesačník vychádza v elektronickej aj tlačenej forme)

Propagačné články na elektronické zverejnenie:

- príprava dvojjazyčných tlačových správ o podujatiach a aktivitách HMF a ich následné rozosielanie
- príprava textov o peších túrach a podujatiach do rozhlasu – 13
- dvojjazyčná propagácia podujatí na FB stránke informačného centra – Novohradské turisticko-informačné centrum

- propagácia podujatí HMF pomocou aplikácie Instagram, názov profilu: ntictourinfo, počet sledovateľov: 144
- zverejňovanie podujatí na portáloch cestovného ruchu: www.slovakia.travel, www.ajdnes.sk, www.podujatia.sk, www.rimava.sk, www.slovenskycestovatel.sk, www.dekd.sk
- priebežná aktualizácia podujatí v pracovnom Google kalendári HMF
- príprava článku o NTIC pre Ma7
- zaslanie fotiek o Mestskom vlastivednom múzeu pre cestovateľský portál miribord.com
- zaslanie údajov o mestských podujatiach pre Slovakia Travel, do Kalendára TOP podujatí Slovenska 2024

Tlačené propagačné materiály:

- V tomto roku HMF nevydalo žiadne propagačné materiály. V rámci propagácie sa dali tlačiť iba vreckové kalendáriky.

II. Účasť na výstavách a veľtrhoch CR a na odborných podujatiach:

- Vo februári 2023 sa pracovníci NTIC a HMF zúčastnili veľtrhu CR „Utazás Budapest“
- online stretnutie informačných centier Slovenska – 1/23, 2/23, 3/23, 5/23, 9/23, 10/23
- online webinár v organizovaní KOOR Banskobystrický kraj Turizmu a Slovakia Travel – 2x v 10/23 , 1x 12/23

Prezentácia mesta na výstavách a veľtrhoch CR prostr. iných organizácií a inštitúcií:

- OOCR TNaP, tlačová konferencia pre maďarských novinárov, Budapešť – 6/23

III. Spoluorganizovanie podujatí, iná spolupráca a činnosti súvisiace so skvalitnením poskytovaných služieb:

- účasť na organizovaní a realizácii podujatí a výstav HMF
- spoluorganizovanie/propagácia pešej túry so Z.p.o. Geopark N-N, alebo s OZ Phoenix Lutetia – 6
- administratívna spolupráca pri prihlasovaní do letného tábora N-NG
- miestna propagácia iniciatívy „Nechajte auto doma!“

IV. Podnikateľská činnosť:

Vedenie evidencie a správa ubytovacích priestorov NTIC, predaj propagačných materiálov, knižných publikácií, suvenírov a poskytovanie administratívnych služieb.

V. Vzdelávacia činnosť:

- *poskytovanie informácií študentom vysokých a stredných škôl (diplomové, bakalárske a záverečné práce)*

1. Študent – STU Bratislava, bakalárska práca na tému: „Priestorové plánovanie a manažment“, (nahrávaný rozhovor + dotazník)
2. Študentka – Ekonomická fakulta UMB-BB, záverečná práca „Meranie hodnoty destinačnej značky Za horami, za dolami“
3. Pani inžinierka - Katedra cestovného ruchu EU v BA, dotazník na tému: „Postoj spotrebiteľov k odpadu v cest. ruchu“

- *odborný výcvik študentov:*

1. Študent - Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja, SPU Nitra, bakalárska prax + riadený rozhovor

VI. Iné:

- nadviazanie spolupráce s ClassSLOVAKIA.sk cez AICES Slovensko
- aktualizácia webovej stránky HMF a podstránky NTIC (aktualizácia textov o výstavách, o službách CR a informácií pre návštevníkov)
- zabezpečenie plateného výlepu plagátov vo vybraných mestách a v meste Salgótarján Led reklamy
- priebežné poskytovanie informácií turistom/záujemcom o službách, turistických pozoruhodnostiach a značkovaných trasách vo Filákově a okolí, pomoc pri organizovaní ich výletov do Filákově a okolitých miest
- evidencia článkov, webovej tlače a akýchkoľvek mediálnych odoziev týkajúcich sa HMF a jeho oddelení
- výmena propagačných materiálov s okolitými hotelmi, kúpeľmi a správcami vybraných kultúrnych pamiatok

- aktualizovanie ceny vstupného na Fiľakovský hrad na vlastných aj cudzích webových stránkach a portáloch 2-3/23
- spolupráca pri zorganizovaní živého rozhlasového vysielania Rádia Kossuth – 4/23
- spolupráca pri organizovaní školských poznávacích výletov v rámci programu *Petőfi-émlékév diákutaztatási program*
- pasportizácia členskej základne AiCES 2023
- príprava trojjazyčných textov do aplikácie AUDIOSPRIEVODCA
- valné zhromaždenie AiCES - 12/2023

E. Maloobchodná činnosť a zdaňovaná činnosť:

Na základe Živnostenského listu č. OŽP-C/2008/00116-2/CR1 vykonáva naša organizácia maloobchodnú činnosť. V rámci tejto činnosti sa v miestnosti lektorov v prístavbe Maďarského spoločenského domu predávajú rôzne suveníry: ako brožúry, pohľadnice, magnety na chladničku, DVD, CD, sklenené šperky a keramika.

Od 01.01.2012 v súvislosti s reorganizáciou bolo k Hradnému múzeu pričlenené Novohradské turisticko-informačné centrum (ďalej NTIC), v ktorom sa vykonáva tiež maloobchodná činnosť – predaj suvenírov, máp, brožúr, ďalej sa poskytujú kopírovacie, faxovacie a tlačové služby a ubytovanie. V budove NTIC sa prenajíma jedna kancelária pre Z.p.o Geopark Novohrad-Nógrád. Súčasťou Hradného múzea sa v rámci reorganizácie stala aj Mestská knižnica. V budove Vigadó, v ktorej sa prevádzkuje knižnica, sa prenajímajú miestnosti pre miestnu organizáciu „Klub dôchodcov“ a šatňa za javiskom pre účely nácviku fiľakovskej etno-jazzovej skupiny „Hajni és a fiúk“. Od 01.4.2018 sa prenajímajú priestory pre Pohrebný spolok fiľakovských robotníkov.

Tovar sa obstarával dvoma spôsobmi. Väčší sortiment tovaru sa obstarával hlavne na faktúru a menší formou komisionárskych zmlúv. S cieľom spestrenia ponuky tovaru sa ďalej rozširoval okruh dodávateľov aj tovaru (napr. šperky (keramické a sklenené), drevené meče, viac druhov magnetiek, pohľadnice, kľúčienky, turistické známky, turistické mince, wander card, knihy, Eurobankovka).

Kvôli skvalitneniu poskytovaných služieb sa od mája 2023 na hrade zaviedol Posterminál a návštevníci mohli za nákup tovaru zaplatiť kartou.

V tomto roku sa z predaja tovaru dosiahli tržby vo výške **12.115,85 Eur** (z toho na hrade 11.081,05 Eur a v NTIC 1.034,80 Eur). Oproti r. 2022 bol zaznamenaný mierny nárast tržieb z predaja tovaru vo výške 753,45 Eur, t.j. o 6,63 %.

Okrem tržieb z predaja tovaru zdaneniu podliehajú aj príjmy z prenájmu (jedná sa o prenájom hradného dvora na koncerty a rôzne iné komerčné podujatia, na svadobné obrady, na komerčné fotografovanie, prenájom kancelárie a nebytových priestorov v NTIC a v budove Vigada). V r. 2023 boli príjmy z prenájmu v celkovej výške: **3.477,- Eur**, z toho HMF – 2.625,00 Eur, NTIC – 60,- Eur, Vigadó (knihnica) – 792,- Eur. Tu treba poznamenať, že príjmy z prenájmu NTIC a Vigadó v r. 2023 boli súčasťou rozpočtovaných príjmov v hlavnej činnosti.

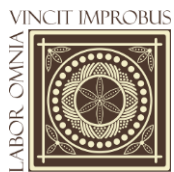
Zdaneniu ďalej podliehajú aj príjmy z ubytovania: 12 lôžok v podkrovných priestoroch NTIC. V roku 2023 bolo ubytovaných 189 osôb, počet prenocovaní 344 nocí, príjmy za ubytovacie služby boli sume **2.785,- Eur**. Oproti r. 2022 príjmy z ubytovania vzrástli o 180,- Eur, t.j. nárast o 6,91 %. Príjmy za poskytované služby (kopírovanie, faxovanie a tlač) boli vo výške **4,40 Eur** (*príjem z tejto činnosti je každý rok nepatrný*). Súčasťou zdaniteľných príjmov je aj kurzový zisk v sume: **0,11 Eur**.

Zdaňované príjmy činia spolu: **18.382,38 Eur**.

Výdavky boli vo výške : **13.078,37 Eur a** v nasledovnej štruktúre:

a) spotreba materiálu	73,22 Eur
b) spotreba energie (aliqu.časť)	562,27 Eur
c) spotreba nakúpeného tovaru	7.405,63 Eur
d) opravy a udržiavanie	39,00 Eur
e) ostatné služby	270,80 Eur
f) mzdy (aliquót.časť)	3.368,37 Eur
g) zákonné soc.poist. (aliquót.č.)	1.177,33 Eur
h) ostatné prevádz.náklady	0,00 Eur
ch) odpisy	0,00 Eur
i) kurzové straty	4,39 Eur
j) poplatky (bankové)	177,36 Eur
k) tvorba rezervy na pohľadávky	0,00 Eur.

Ako zo štruktúry výdavkov vidieť, že najväčšiu čiastku tvorí spotreba nakúpeného tovaru. Ďalšiu veľmi významnú položku predstavujú mzdy lektorov a hrade a mzdy

HRADNÉ MÚZEUM VO FIĽAKOVE
Hlavná ul. 14., 986 01 Fiľakovo

pracovníkov NTIC a zákonné sociálne poistenie (ide o rozpočítanú alikvótnu čiastku, nakoľko lektori na hrade a pracovníci NTIC sú zároveň aj predavačmi v maloobchodnej predajni).

Zisk z maloobchodnej činnosti a zo zdaňovanej činnosti sa dosiahol vo výške **5.304,01 Eur** (ešte pred zdanením). Daň vypočítaná v daňovom priznaní za rok 2023 bola vo výške **795,60 Eur**.